Abram door de Heere niet verlaten

Lezen: Genesis 12:9 t/m 13:1

Tekst: Genesis 12: 9-10 en 13: 1a

Zingen:
Psalm 73: 1
Psalm 141: 3
Psalm 119: 34, 36
Psalm 81: 11
Psalm 66: 4

Geliefde gemeente, wat klinkt het aan het begin van elke dienst toch weer machtig en troostvol als dienaren van het Woord, samen met de gemeente, voor Gods heilig Aangezicht mogen uitspreken: onze hulp en onze enige verwachting is in de naam van de Heere, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, Die trouw blijft tot in eeuwigheid en Die nooit zal laten varen de werken van Zijn handen. Wij noemen dat in het kerkelijke leven het 'votum'. Dat Latijnse woord betekent wens, verlangen, hoop. En als we dat votum elke keer weer uitspreken en aanhoren, dan spreekt dat van een van de bijzondere eigenschappen van God, namelijk van Zijn trouw, Zijn onbezweken trouw.

Ja, de Heere is als het ware met deze eigenschap bekleed. Zo spreekt de Bijbel erover. Dan denk ik even aan de oude dichter Ethan, die Psalm 89 heeft gedicht. In deze psalm zegt hij: *O HEERE, God der heirscharen, wie is als Gij, grootmachtig, o HEERE? En Uw getrouwheid is rondom U.* Alsof alle kanten van God bekleed zijn met Zijn trouw. Ik heb thuis een prachtig boekje staan, echt aan te bevelen om te lezen, van de puritein Arthur Pink over de eigenschappen van God. In dat boekje heeft hij ook een hoofdstuk gewijd aan de trouw van God. Ik wil u een paar dingen voorlezen: *Nooit vergeet Hij iets. Nooit faalt Hij. Nooit wankelt Hij. Nooit breekt Hij Zijn woord. De Heere houdt Zich altijd precies aan Zijn beloften en profetieën. En al Zijn beloften en bedreigingen zal Hij waarmaken. Want God is geen mens, dat Hij liegen zou; nog eens mensenkind, dat het Hem berouwen zou. Zou Hij het zeggen, en niet doen? Zou Hij het spreken, en niet bestendig maken?*

O, hoe waar is dit, gemeente. Hoe groot is de trouw des Heeren over Zijn volk. Ja, waarlijk, *de HEERE is zo getrouw als sterk; Hij zal Zijn werk voor mij vollenden*. En weet u, voor degenen die wederom geboren zijn en op dat smalle pad naar de hemel gebracht zijn, wordt deze eigenschap van God een steeds groter wonder: Zijn trouw over mij. Waarom? Omdat juist degenen op het smalle pad ondervinden dat ze zo dikwijls ontrouw zijn. Dat deed Paulus in verwondering schrijven aan zijn geestelijke zoon Timotheüs: *Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw; Hij kan Zichzelf niet verloochenen*.

Gemeente, dat heeft ook Abram ervaren. Abram werd ontrouw. Abram werd vleselijk. Abrams geloof begon in te zinken. Nochtans heeft de Heere Zijn kind, Zijn vriend, zoals hij genoemd wordt, de vader van alle gelovigen, niet verlaten. Ondanks de ontrouw van Abram bleef de Heere aan hem getrouw. Dat schittert in de geschiedenis die deze morgen onze aandacht vraagt. We schrijven als thema boven de prediking: ***Abram door de Heere niet verlaten***. Drie gedachten zullen we ontdekken:

1. In de eerste plaats: in zijn geloofsbeproeving in het Zuiderland.
2. In de tweede plaats: in zijn vleselijke weg in Egypteland.
3. En ten slotte: in zijn genadige terugkeer in het Beloofde Land.

1. In zijn geloofsbeproeving in het Zuiderland

Ja, het is waar geworden in Ur der Chaldeeën voor Abram, die ons in zijn vroege tijd getekend wordt als een afgodendienaar, als een grote zondaar. En nochtans is het daar, in dat donkere Mesopotamië, waar geworden: *De HEERE is mij verschenen*. Kunt u het ook zeggen, gemeente? Kunt u het plekje aanwijzen? *De HEERE is mij verschenen van verre tijden*. En hebt u ondervonden, nadat de Heere verschenen is: *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid?*

Ja, Abram kon ervan getuigen. Krachtdadig werd hij geroepen in dat donkere Ur der Chaldeeën. En toen de Heere hem geroepen heeft, toen Hij hem wedergeboren heeft, volgde de leiding van de Heere in Abrams leven, van stap tot stap. We hebben het een tijdje geleden gehoord: al was daar een oponthoud in Haran, de Heere heeft uiteindelijk Abram toch gebracht in het land dat Hij hem wijzen zou, dat land dat bestemd was voor het nageslacht van Abram. En zo is Abram vertrokken in afhankelijkheid, steeds weer biddend om de leiding van de Heere. Zo is hij gekomen aan de grenzen van het Beloofde Land.

Hoe moeten we ons dat voorstellen? Helemaal in het noordoosten van het land Kanaän. Daar buiten lag Mesopotamië, daar lag ook Haran. En zo zijn ze als het ware vanuit het noorden het land Kanaän binnengetrokken. Als we dan zien wat Abram gedaan heeft, dan heeft hij vanaf het moment dat hij dat land binnenkwam, dat land van het noorden naar het zuiden doorgetrokken. De eerste plaats waar hij zijn tentenkamp toen heeft opgezet en waar hij een poosje gebleven is, was Sichem, het centrum van het Beloofde Land. En we hebben het gehoord: toen hij daar was, bouwde hij voor de Heere een altaar. Want Abram kon niet buiten dat altaar, tot op dat moment.

Toen hij een poosje in Sichem geweest is, trok hij nog verder naar het zuiden en kwam hij in die schone vallei tussen Bethel en Ai. Ook daar is hij een geruime tijd geweest, zo hoorden we enkele maanden geleden. En ook daar lezen wij zo heerlijk van Abram: hij bouwde voor de Heere een altaar. Er werd zelfs nog iets bij gezegd: *en hij riep den Naam des HEEREN aan*. Ja, tot zover zijn we gekomen in de levensgeschiedenis van Abram. En nu gaan we hem verder volgen en verder met hem reizen.

Als hij een poosje in die heerlijke vlakte geweest is, nabij Bethel, trekt Abram nog verder naar het zuiden. Dan zijn we bij vers 9: *Daarna vertrok Abram, gaande en trekkende naar het zuiden*. In de Hebreeuwse tekst staat dat eigenlijk zo: naar het Zuiderland. Dat is het meest zuidelijke deel van het land Kanaän. Het wordt de Negev genoemd. En dat Hebreeuwse woord betekent, gemeente, droogte of droog gebied. Nu, dat was het Zuiderland ook als er geen regen viel. Maar als er wel regen viel, dan was juist dat Zuiderland een van de heerlijkste, vruchtbaarste delen van het Beloofde Land, ook zeer aantrekkelijk voor de nomaden die met hun kudden van de ene groene weide naar de andere groene weide reisden om de schapen te laten grazen. En daar is Abram terechtgekomen met zijn vele kudden. Aanvankelijk was dat voor hem een kostbare plaats.

Maar nu moeten we eens opletten hoe Abram nu in dat Zuiderland gekomen is. Want Gods Woord is een geestelijk boek, gemeente, dat ons altijd weer geestelijke lessen wil leren, ook hele ontdekkende lessen. Ja, het staat er zo eenvoudig: hij heeft zijn tentenkamp afgebroken bij Bethel en Ai, en gaande en trekkende ging hij naar beneden. Wat betekent die uitdrukking ‘gaande en trekkende’? Wel, vanaf die plaats bij Bethel en Ai ging hij naar beneden. En elke keer als hij weer

een mooi plekje vond, zette hij daar zijn tentenkamp neer en bleef er een poosje wonen om goed om zich heen te kijken wat er allemaal te vinden is in dit Beloofde Land.

Onze kanttekenaren gebruiken bij die woorden ‘gaande en trekkende’ een Bijbels woord. Zij zeggen: Abram trok allengskens. En als we dat woord in het Oude Testament opzoeken in de grondtekst, dan betekent het woordje ‘allengskens’ beetje voor beetje, stukje voor stukje. Het was net alsof Abram voetje voor voetje, stapje voor stapje door dat land ging. Ja, dat land waarvan de Heere inmiddels bekendgemaakt had: *Dit is het land dat Ik uw zaad zal geven*. En hoe verder Abram door dat land trok, hoe meer hij van dat land zag, hoe indrukwekkender dat land voor hem werd. Wat een kostelijk land is dit! En zo kwam hij daar in het Zuiderland terecht, waar hij nog meer indruk kreeg van de heerlijkheid van dit land. Daar sloeg hij zijn tentenkamp op en hij had zich echt voorgenomen om hier een lange tijd te mogen verkeren, in dat heerlijke Zuiderland.

Maar ach, wat moet dat een grote teleurstelling geweest zijn voor Abram toen hij daar nog maar net zijn tentenkamp had opgezet. Juist toen brak daar een grote, zware hongersnood uit. De Heere hield de regen in. En het Zuiderland werd, naar de betekenis van zijn naam, een zeer droog gebied waar niets meer groeide. Dat was nou een geloofsbeproeving voor Abram. Dat gelooft u toch wel.

Nu gaan wij een vraag stellen bij deze geschiedenis, bij dit feit van die zware hongersnood. Waarom deed de Heere dat nou? Waarom hield Hij juist toen de regen in, toen Abram zich daar wilde vestigen? We kunnen dat bij het goed lezen van de Schriften en het mediteren bij de Schriften wel ontdekken. Is u ook wat opgevallen? Als je zo Abram ziet gaan van Bethel en Ai steeds verder naar het zuiden, gaande en trekkende, en hij zo daar in dat Zuiderland terechtkomt, hebt u misschien ook wat gemist bij Abram toen hij daar in dat Zuiderland aankwam? Ja, iets wat we wel lezen toen hij in Sichem kwam, iets wat we ook ontdekken als hij in die vallei tussen Bethel en Ai terechtkwam, maar wat we niet lezen als hij in het Zuiderland terechtkomt?

Wat had Abram ook alweer gedaan in Sichem, gemeente? Hij bouwde voor de Heere een altaar. En als hij straks komt in Bethel en Ai in die vallei, staat het er opnieuw, zo hoorden we: hij bouwde voor de Heere een altaar, hij riep zelfs den Naam des HEEREN aan. En nu komt hij in het Zuiderland: geen altaar, geen offer, niet het aanroepen van de Naam des HEEREN. Ja, we zullen het de volgende keer horen: als hij uiteindelijk toch weer terugkomt in Bethel, dan doet hij het weer. Maar hier niet. En dat staat er niet voor niets zo. Daar kunnen we iets uit opmaken. Abram is op een dwalende weg terechtgekomen.

En waarin dwaalde Abram dan? Dat zit hem in die uitdrukking: gaande en trekkende naar het Zuiderland. Weet u wat er ging gebeuren bij Abram? Hij raakte zo onder de indruk van het Beloofde Land dat zijn ogen alleen maar gericht waren op het goede dat hij daar ontdekte in dat land. Op de verschillende plekken waar hij een poosje is gebleven, genoot hij van alles wat daar omheen te vinden was. Hij raakte diep onder de indruk van de weldaden die in dat land te vinden waren. En zo meende Abram, om een psalm te citeren, van kracht tot kracht steeds voort te gaan, van kracht tot kracht, van plaats tot plaats te genieten van de rijkdommen van het Beloofde Land, dat land dat vloeiende was van melk en honing. En bij dat alles leek Abram zijn Weldoener te vergeten. Hij raakte tevreden met alles wat hij zag. En er was geen plaats meer voor een altaar, voor het aanroepen van de Naam des HEEREN.

En dat deed de Heere besluiten om juist in deze omstandigheden Zijn kind Abram te gaan beproeven. Wat doet de Heere? Hij brengt Zijn kind in de strijd, opnieuw in de strijd. De Heere laat Abram vastlopen, vastlopen met het onderwijs wat hij eerder heeft ontvangen. O ja, enerzijds lag die belofte er, en die was zeker, die was vast: *Voorzeker, uw zaad zal Ik dit land geven*. Maar nu zit hij midden in een zware hongersnood, juist in het Beloofde Land. En dat kon Abram niet meer bij

elkaar brengen. Hij kon de leiding van de Heere in zijn leven niet meer begrijpen. Hij liep vast met Gods voorzienigheid, met Gods leiding, met Zijn raad, met Zijn belofte.

Waarom liet de Heere nou Abram zo vastlopen? Met maar één doel: om Abram weer op God te richten, om Abram bij de Weldoener weer te brengen, om Abram te leren: *Laat God besturen, waken; het is wijsheid wat Hij doet*. Abram moet weer aan de voeten terechtkomen van een belovend God, Die tegelijkertijd ook een vervullend God is. Wat een ontdekkende les, gemeente. Want laat de Heere toch eerlijk en ontdekkend zien hoe het kan gaan in het leven, ook van de ware gelovigen.

Want kijk, als de Heere u en jou gaat trekken uit de duisternis van je zondige bestaan en je dan op de weg van de wedergeboorte brengt, op de weg des levens, dan zie je dikwijls gebeuren dat er in het leven, in het geestelijke leven, een tijd van de eerste liefde aanbreekt. Dat zijn hele goede tijden in het geestelijke leven, dat je inderdaad van kracht tot kracht voortgaat. Wat zijn kenmerken van de eerste liefde? Er is veel afhankelijkheid van de Heere. Je verkeert veel voor de genadetroon van God. Steeds is daar, om dan even de woorden van de geschiedenis te gebruiken, een altaar dat je mag bouwen voor Gods Aangezicht. En je kunt niet zonder het aanroepen van de Naam des HEEREN. Het is een tijd dat je vanuit de Schrift onderwijs mag ontvangen tot vertroosting van je hart. Het zijn tijden dat je uit de volheid van Christus genade voor genade mag ontvangen. En dat de beloften van het Evangelie zo'n waarde voor je gaan krijgen. En dat je kracht gaat ervaren van het Woord van God.

Maar weet je wat dan een gevaar kan zijn dat op de loer ligt? Dat er een moment kan aanbreken dat je meer op de weldaden gaat zien en de Weldoener vergeet. En dat je genoeg lijkt te hebben aan de weldaden die de Heere schenkt, terwijl je voortreist, gaande en trekkende, van de ene zondag naar de andere zondag. En dat gaat vroeg of laat een effect hebben op het geestelijke leven. Want het kan een kind van God vleselijk maken. Het kan een kind van God geestelijk lui maken. En dan komt het altaar en het aanroepen van de Naam des HEEREN als het ware op de tweede plaats te staan. En dan moet je er maar op rekenen dat er dan onverwachts een wending komt in je geestelijke leven, wat je niet meer kunt begrijpen. En dat de Heere met je een andere weg gaat dan je gedacht had. En dat er beproevingen komen, ook in het geestelijke leven, zoals hier bij Abram.

En dan, als de Heere je na al die dingen die er geweest zijn totaal laat vastlopen, dat je dacht dat je er was, dat je dacht dat je in het beste land van Kanaän terechtgekomen was, in dat heerlijke Zuiderland waar je dacht: hier zal ik altijd blijven, en vanaf deze plaats zal ik straks afreizen naar de eeuwigheid. Maar dat je nog niet in de gaten had dat je eigenlijk vleselijk geworden bent en de Heere ging vergeten. Dan laat de Heere dikwijls zulke mensen vastlopen. Abram liep ook vast. Is dit nou de vervulling van Gods belofte? Is dit nu de weg die de Heere met me gaat? Moet het nu hier in het Zuiderland in de dood eindigen? Geen voedsel meer? Dorheid? Droogheid? Geen regen meer? Alles dor en dood?

Dat kan zomaar gebeuren in het leven van Gods kinderen, dat ze na zo'n eerste tijd van de liefde gaan ervaren wat David onder woorden bracht in Psalm 30: *Ik zeide wel in mijn voorspoed: Ik zal niet wankelen in eeuwigheid*. Ja, dat is de taal van de eerste liefde. *Want, HEERE, Gij hadt mijn berg door Uw goedgunstigheid vastgezet*. Maar als de Heere met Zijn beproevingen komt, omdat je opnieuw vleselijk geworden bent, afgedwaald bent van de rechte weg, dan kan het zomaar worden: *Maar toen Gij Uw Aangezicht verborg, werd ik verschrikt*.

En waarom doet de Heere dat dan? Om Zijn kerk opnieuw te leren van Hem afhankelijk te zijn. En wat een zegen als dat in de beproeving wordt geleerd, en dat de beproeving en die wending in dat

geestelijke leven, en dat vastlopen in het geestelijke leven, je opnieuw aan de troon der genade brengt om door God geholpen te worden ter bekwame tijd.

Want het kan ook anders gaan in een beproevingsweg, dat een ware gelovige in de weg der beproeving zelf aan het werk gaat en een eigen gekozen weg gaat. En dat zien we helaas gebeuren bij Abraham, nota bene de vader van alle gelovigen. Toen hij daar in het Zuiderland vastliep in de beproeving van God, toen werd zijn geloofsweg een vleselijke weg in Egypte.

2. In zijn vleselijke weg in Egypteland

Ja, Abrahams weg werd vleselijk. De hongersnood in het Zuiderland bracht hem niet op zijn knieën voor God. Die beproeving deed hem geen altaar bouwen in het Zuiderland, waar hij de Naam des HEEREN ging aanroepen. We lezen niet dat er nood is, en dat hij in deze vastgelopen weg riep om Gods leiding, Gods genade, Gods hulp. We horen hem nergens in verlegenheid uitroepen: *HEERE, wat wilt Gij toch dat ik doe?* Niets van dat alles lezen we in deze geschiedenis. Wat ik wel lees, is dit in vers 10: *En er was honger in dat land. Zo toog Abram af naar Egypte, om daar als vreemdeling te verkeren, terwijl de honger zwaar was in dat land*.

Dat staat er wel, vers 10: Abram toog af. Er staat in het Hebreeuwse woord dat betekent: hij daalde af. En dat moeten we allereerst gewoon letterlijk nemen. Hij daalde af. Dat zegt iets over de geografie van het Zuiderland. Egypteland lag lager dan het Zuiderland. Daar moet je inderdaad afdalen om in Egypte terecht te komen. Maar als ik heel deze context bekijk, hoe het ging met Abraham, als het gaat om het geestelijke leven, dan daalde hij ook geestelijk af. Wat dan? Hij daalde als het ware van de weg des HEEREN af op zijn eigen gekozen weg. En dat is ook een afdwalen. Hij was niet meer in de weg des HEEREN. Het viel alles wel onder Gods raad en voorzienigheid, maar dit was een eigen gekozen weg van Abraham.

Abraham besloot zelf om naar Egypte te gaan. Jawel, voor een tijd, zolang die hongersnood zou duren. Hij zou er dan als vreemdeling verkeren, want hij was het besef natuurlijk nog niet kwijt dat het Beloofde Land voor zijn nageslacht zou zijn, en niet Egypte. Nochtans ging hij zijn eigen weg naar Egypte, zonder altaar, zonder het aanroepen van de Naam des HEEREN. Gemeente, dat gaat fout, hè? Als zo je leven is, dan gaat het vroeg of laat fout. Als er geen altaar meer is, als er geen aanroepen van de Naam des HEEREN is, dan wordt je weg nog vleselijker.

Abraham ging zelf aan het werk. Ik moest zo denken aan een woord van Paulus, wat hij schrijft aan de Galaten, het begin van hoofdstuk 3 van de Galatenbrief. Dat is hier op Abraham van toepassing: *O gij uitzinnige Galaten, wie heeft u betoverd, dat gij der waarheid niet gehoorzaam zoudt zijn? Zijt gij zo uitzinnig, dat gij, met den Geest begonnen hebbende, nu met het vlees voleindigt?* Zo was het met Abraham. Een weg waarop hij steeds verder afgleed van de Heere. Een weg zoals we gezongen hebben aan het begin van deze dienst. O ja, enerzijds kon Abraham echt getuigen in zijn leven tot hiertoe, sinds hij geroepen was in Ur der Chaldeeën: *Ja, waarlijk, God is Israël goed, voor hen die rein zijn van gemoed. Hoe donker ooit Gods weg mocht wezen, Hij ziet in gunst op die Hem vrezen.* Maar nu dit: *Maar ach, hoewel mijn ziel dit weet, mijn voeten waren in mijn leed schier uitgeweken, en mijn treên van 't spoor der godsvrucht afgegleên*.

Zo ging Abraham naar Egypteland, een bijzonder land. En ik las daar iets heel treffends over in een boekje van wijlen dominee G. Boer, die de Hervormde Kerk heeft mogen dienen. Hij schrijft in zijn boekje: Egypte is een wonderlijk land. En dan komt het: *We kunnen het in het kort zo zeggen: Egypte is voor Israël altijd een land geweest om te schuilen en te huilen.* Ik heb er eens een poosje over nagedacht. Hij had gelijk. Zo is het geweest. Toen moest ik denken aan het volk Israël zelf, wat later in de heilsgeschiedenis gaat gebeuren. O ja, toen Jakob met 70 zielen naar Egypte ging

en Jozef nog onderkoning was in Egypte, wat hebben ze toen heerlijk mogen schuilen in het land van Gosen. Hoe Jozef de Zafnat-Paaneah was, de onderhouder des levens voor zijn volk. En hoe de Heere juist daar de belofte aan Abram ging vervullen, en dat die 70 zielen uitgegroeid zijn tot honderdduizenden mensen. Maar dat land waar het volk Israël aanvankelijk heeft mogen schuilen, dat werd een plaats waar ze vreselijk hebben moeten huilen. Toen een andere farao op de troon kwam en Jozef stierf, toen werd dat Egypteland een verschrikkelijk land. Ja, aanvankelijk was het om te schuilen, tot het werd een land om te huilen.

En nu gaan we terug naar Abram en Sarai. Ook voor hen zal het zo zijn. Ze dachten aanvankelijk dat ze in Egypte wel konden schuilen, schuilen vanwege die zware hongersnood. Maar het werd een land waar ze hebben gehuild, ongetwijfeld. En dat door eigen schuld. Want wat gebeurt er, gemeente, als Abram en Sarai met heel die karavaan bij de grenzen van Egypteland aankomen? Dan overvalt Abram een grote vrees. Want hij wist het wel hoe het eraan toeging bij de koningen van zijn tijd. Ze hadden vele vrouwen. Dat was een statussymbool voor die grote vorsten van die tijd. En farao was er ook zo een, die een heel vrouwenharem had. En hij zag het al voor zich: Sarai, die een hele knappe vrouw was, echt een hele knappe vrouw, die wordt natuurlijk ontdekt. En wat zal farao doen? Die zal zijn lieve Sarai van hem wegnemen. En hij zal daar moeten sterven. Dan zal die grote farao hem doden om Sarai tot zijn vrouw te kunnen nemen bij de vele vrouwen die hij al heeft. En die gedachte deed Abrams hart ineenkrimpen.

En wat gebeurde er toen, gemeente? Ach, toen ging zijn geloof nog verder zinken. Toen werd Abram nog vleselijker. Toen werd hij zo zwak dat hij met list en bedrog te werk ging. Als farao straks zijn lieve Sarai zal ontdekken, dan moet ze maar zeggen dat ze zijn zus is en niet zijn vrouw. Hoe kwam hij daar toch bij om dat te zeggen, jongens en meisjes? Nou, in zekere zin was Sarai wel een zus van Abram, een halfzus. Ze hadden namelijk allebei dezelfde vader, maar wel een andere moeder. Maar let op: op het moment dat Abram trouwde met Sarai, kwam Sarai in een andere staat van het leven. En die huwelijkse staat kwam op nummer één te staan. Dus als eerste was Sarai de vrouw van Abram, en in de tweede plaats zijn halfzus. En dat laatste, dat moest ze maar zeggen: ik ben de zus van Abram. Maar ze mocht niets zeggen over haar huwelijk met Abram. Dus met een halve waarheid zijn ze in Egypte terechtgekomen. En is een halve waarheid toch niet een hele leugen?

Abram zonk zo diep weg dat hij het negende gebod van de heilige wet des HEEREN overtrad. Ja, hij zonk zo diep weg, gemeente, in deze ogenblikken, dat het alleen maar ging om zijn eigen hoogmoedige ik. Hier zien we een kind van God die na ontvangen genade totaal egoïstisch geworden is. Want wat zegt hij in vers 13? *Zeg toch, gij zijt mijn zuster, opdat het mij wel gaat, opdat mijn ziel om uwentwil leve.* Ik, ik, ik. Wat is het toch een moeilijke zonde, kind van God, om daaraan te sterven, dat hoogmoedige, egoïstische ik. Zelfs na ontvangen genade kan het zo opleven. Wat werd Abram vleselijk, en dat na ontvangen genade.

Wat kunnen we hiervan leren, gemeente? Ik zou bij dit deel van de preek vier lessen willen meegeven. De eerste les is dit: wat is Gods Woord toch met recht het meest eerlijke boek wat er bestaat? Het heeft de Heilige Geest goed gedacht om heel eerlijk met de ware gelovigen om te gaan, zelfs met de vader van alle gelovigen. De zonden en gebreken van Gods kinderen worden in het Woord van God niet verzwegen, ook niet van Abram. En dat is een ontdekkende les, juist voor het geestelijke zaad van Abram. Dat Gods Woord de diepten, de zonden, de eigen gekozen wegen, de soms sluwe wegen, die doe-het-zelf neigingen, dat ongeloof, zo eerlijk laat beschrijven. En als het vanuit het Woord tot de ziel gebracht wordt, dan wordt ook dit deel van de Heilige Schrift, dat ontdekkende onderwijs in de Schrift, bevinding. En dan zullen Gods kinderen het zeggen: ja, zo is het. Zoals het met de vader van alle gelovigen was, zo ervaar ik het soms ook in mijn eigen leven. Enerzijds is het soms tot troost dat dat in de Bijbel staat, en dat Gods kinderen in de Schrift niet

als volmaakte heiligen worden beschreven. Ik zou in de wanhoop omkomen als het zo was. Maar eerlijk worden ook de zwakten, de zonden en ongerechtigheden beschreven. Maar niet om daar nou genoegen in te hebben, maar om ootmoedig te zijn en steeds weer te smeken: *HEERE, houd me toch dicht bij U.* Dat is het eerste.

Het tweede is dit: dat Gods kinderen na ontvangen genade inderdaad kunnen vallen in overtredingen van Gods wet. Abram wilde hier zijn leven redden door een halve waarheid, die toch een hele leugen is. Zo kunnen er in het leven van een mensenkind hele zwakke momenten zijn, dat je maar een halve waarheid uitspreekt en dat je de andere helft verzwijgt. Of dat je zelfs een hele leugen uitspreekt, tot je eigen eer. Ja, daar kan zelfs een kind van God in vallen. Hier zien we dat bij Abram. Ik denk ook aan Simon Petrus. Wat werd die man zwak. Toen hem gezegd werd: jij bent er ook een van Jezus, zei hij tot drie keer toe dat hij Jezus niet kende. Gemeente, zo kan het zijn dat je op maandag op je werk komt, of op school komt, of op je opleiding komt, en een collega of een medestudent vraagt aan je: zeg, hoe was je weekend? En dat je uitvoerig vertelt wat je zaterdag gedaan hebt, misschien wel zaterdagavond tot heel laat, maar dat je niks zegt over de zondag. Om maar een halve waarheid te vertellen en het belangrijkste, de waarheid, te verzwijgen.

Nog een derde les. Feitelijk komt Abram hier in deze omstandigheden openbaar als een dubbelhartig mens. Hij speelde met twee werkelijkheden, maar wel wanneer het hem uitkwam. O ja, zolang hij in Kanaän rondreisde, ja, dan kon Sarai zijn vrouw wel zijn. Maar nu hij in Egypte is: nee, nee, nee, niet mijn vrouw, mijn zus. Hoe staan wij in het leven? Komen we overal openbaar als een christen? Of houden we dat alleen maar als we in onze veilige bubbel zijn, in onze reformatorische bubbel? Maar dat we erbuiten alles doen om ons christen-zijn te bedekken. Ja, dat we daarbuiten misschien ons eigen ik koesteren, zodat we voordeel kunnen hebben op het werk, op school, in het maatschappelijke leven, om zo rijk en verrijkt te kunnen worden? Zijn we misschien ook zo dubbelhartig, dat we met twee werkelijkheden werken? Hier ben ik zus, en daar ben ik zo? Wat een ontdekkende lessen liggen hierin opgesloten, gemeente, ook voor de praktijk van het dagelijkse leven.

Ik zei dat ik in mijn tweede gedachte vier lessen mee wilde geven. Nog één, dat is dit. Weet u wat hier ook openbaar komt in Egypte? De strijd tussen het vrouwenzaad en het slangenzaad. Ziet u dat ook? Want wie is Sarai eigenlijk, die inderdaad door farao ontdekt is, die bij Abram wordt weggenomen om een plaats te krijgen in het vrouwenverblijf, om voorbereid te worden op het huwelijk met de farao? Wie is hij, die Abram ten diepste prijsgaf aan die machtige farao? Sarai was een verkoren vrouw, die door Gods genade een plaatsje heeft gekregen in de heilige linie. Hier ontmoeten wij een van de moeders van Christus. O ja, straks op Gods tijd zal als door een groot wonder inderdaad een zoon geboren worden bij Sarai. Daar zal God beginnen Zijn belofte te vervullen: *In uw zaad, dat is in Christus, zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*. En zie, nu komt Sarai, de moeder des Heeren, in de handen van een heidense farao.

Daar zat de duivel achter, gemeente. En het is aangrijpend dat zelfs de duivel macht kreeg over een kind des HEEREN om hem in dit proces als het ware een taak te geven, zodat Abram zijn vrouw als een zus overgeeft in de handen van farao, zodat farao haar kon misbruiken. O, laten wij de macht van de duivel niet klein achten. Hij kan zijn macht zelfs laten gelden in Gods kinderen na ontvangen genade, juist als ze in een vleselijke weg zijn, als ze in ongeloof gevallen zijn. Ik las bij de voorbereiding op deze preek nog het volgende: *De vorst der duisternis wil deze steun, deze zuil, en dat is Sarai, wegrukken onder het godsgebouw, opdat het gehele gebouw ineen zou storten en Gods raad verbroken zou worden*. Hier is de oude strijd tussen het vrouwenzaad en het slangenzaad. Ziet u het, hoe geraffineerd de duivel zijn werk doet?

En toch, die duivel zal het niet winnen. De duivel zal het nooit winnen, ook niet in het leven, juist niet in het leven, van Gods kinderen. Want al zijn Abraham en Sarai in een vleselijke weg terechtgekomen, ze zullen er niet in omkomen. Weet u waarom niet? En dan denk ik weer aan het begin van deze preek: God is zo trouw, ondanks de ontrouw van Zijn kinderen. En daarom, vanwege die onbezweken trouw van God, bracht God deze afgedwaalde kinderen van Hem toch weer terug in het Beloofde Land.

3. In zijn genadige terugkeer in het Beloofde Land

Ja, waar Abraham voor vreesde, is gebeurd. U kunt zich toch wel voorstellen dat ze niet onopgemerkt dat land Egypte binnen zijn gekomen. Abraham was niet alleen, Abraham en Sarai waren niet samen. Het was een hele grote karavaan die binnentrok. En al snel werd Sarai ontdekt, eerst door de Egyptenaren zelf, toen door de belangrijkste dienaren van de farao, en uiteindelijk door farao zelf. En het resulteerde in het bevel dat Sarai werd weggenomen bij Abraham en een plaats kreeg in het vrouwenhuis van het paleis. En daar zou ze allerlei bijzondere behandelingen krijgen. We vinden dat bijvoorbeeld ook in het boek Esther, om voorbereid te worden op het huwelijk met farao.

Abraham overkwam niks. Nee, want die leugen lag er. Sarai heeft ongetwijfeld gezegd dat zij de zus van Abraham was. Dus Abraham werd niet gedood. Integendeel, Abraham kreeg rijke geschenken en vele geschenken van de farao. Maar ach, wat had Abraham eraan? Zijn lieve Sarai was weg, van hem weggescheurd. Hoe zou ze het maken in het paleis? Waar zou dit alles op uitlopen? Het land waar hij wilde schuilen werd inderdaad een land om te huilen, niet alleen voor Abraham, maar geloof ook maar dat het voor Sarai zo was, die we vanuit de Schriften ook kennen als een kind van God. Moet je je voorstellen, vrouwen in ons midden, dat je weggenomen wordt en je komt daar als een christin tussen allemaal goddeloze vrouwen en zondige vrouwen. Daar zat Sarai nou, in dat vrouwenhuis, allemaal vreemde vrouwen, in een vreemde omgeving. En wat gaat er met haar gebeuren? Zal ze echt straks met farao moeten trouwen?

Kijk, die eigen gekozen wegen van Abraham en Sarai, want Sarai ging erin mee, dat is nou echt een doodlopende weg geworden. En zouden deze twee kinderen van God, Abraham in zijn tentenkamp, Sarai in het vrouwenverblijf, niet gezucht hebben: *Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond Uw trouwe hulp stier mij recht te sporen. Gelijk een schaap heb ik gedwaald in het rond*. Hier heb je het nou. Nou niet onbedacht, maar ze hebben bedacht hun Herder verloren.

Maar kijk nou toch eens, gemeente. Nu gaat Gods trouw schitteren. Nou gaat Gods onbezweken liefde schitteren. Toen Abraham en Sarai met alles waren vastgelopen en vastgeraakt waren in de strikken van ongeloof en in hun eigen gekozen wegen, waren daar hoog in de hemel toch de liefdesogen van God die neerkeken op deze twee afgedwaalde schapen van de kudde. En Hij zocht ze op. Waar Abraham en Sarai zich in hun vleselijke weg uit de gemeenschap met God hebben gezondigd en zichzelf nooit meer in die gemeenschap terug konden brengen, daar greep God in.

En let dan eens op, gemeente, hoe wonderlijk de wegen van de Heere zijn. In plaats dat Hij Zijn afgedwaalde schapen tegenkwam met Zijn plagen, ging Hij farao plagen en zijn hof. Hij zond een besmettelijke ziekte in het Egyptische paleis, een huidziekte, zoals het grondwoord suggereert. En daarmee deed Hij twee dingen. Hij strafte farao voor het wegnemen van Sarai. Dat had die man helemaal niet moeten doen, al dacht hij alles te kunnen. Maar het ging wel dwars tegen de scheppingsorde in. Hij had Sarai niet mogen wegnemen bij Abraham. En tegelijkertijd, door het zenden van die plaag aan dat Egyptische hof, beschermde de Heere Zijn kind Sarai om de vrouw te worden van deze farao. Hoe wonderlijk zijn toch soms de wegen van de Heere, zelfs als Gods kinderen door eigen schuld op een doodlopende weg terechtgekomen zijn.

Gemeente, de trouw des HEEREN. Waar moet je beginnen, waar moet je eindigen als het daarover gaat? Zijn trouw voor Zijn dikwijls ontrouwe schapen. O, dat de Heere steeds weer gereed staat om Zijn volk te verlossen uit al hun benauwdheden, zelfs als ze door eigen schuld in een doodlopende weg terechtgekomen zijn. Reken maar dat Abraham en Sarai dat zo ervaren hebben, al staat dat niet met zoveel woorden in de Schrift. Reken maar dat ze gehuild hebben en dat ze uit de diepte van hun ellende geroepen hebben: *O God, verlos ons uit deze nood*. Ja, geloof maar dat ze dat met een ootmoedig en een rechteloos hart hebben gedaan.

En zie, toen kwam de Heere. Hij is de eerste, Hij is de laatste. Hij is de Alpha en de Omega. Hij heeft gedacht aan Zijn genade, aan Zijn Woord, aan Zijn belofte aan Abraham gegeven. Moet het niet een wonder geweest zijn voor Abraham en Sarai dat zij niet geplaagd werden met die ziekte? Ze hadden het wel verdiend. Maar nee, in Gods ondoorgrondelijke barmhartigheid deed Hij het niet. Maar Hij plaagde farao en zijn huis.

O ja, de Heere heeft Abraham wel goed laten voelen dat hij heel verkeerd bezig is geweest. Want hij moet voor farao komen. En dan moet die ongelovige Egyptische vorst tegen een kind van God zeggen: *Wat is dit, dat gij mij gedaan hebt? Waarom hebt gij mij niet te kennen gegeven, dat zij uw huisvrouw is? Waarom hebt gij gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar mij tot een vrouw zou genomen hebben?* Is het niet beschamend, gemeente, als een wereldling nota bene een kind van God moet terechtwijzen? Ja, dan moet je je hoofd wel buigen als dat plaatsvindt.

En wat doet Abraham als hij zo voor de farao staat? Hij spreekt farao niet tegen. Hij spreekt God niet tegen. Want het is zo. En dan wordt Abraham weggezonden uit Egypteland, terug naar het Zuiderland, om vervolgens weer verder te trekken naar Bethel, onder leiding van farao's knechten. Geslagen, verootmoedigd, vernederd, en toch onder de gunst van God, vanwege Gods trouw aan Abraham en Sarai. Het staat er eigenlijk heel eenvoudig in Genesis 13, vers 1: *Alzo toog Abram op uit Egypte naar het zuiden, hij, en zijn huisvrouw, en al wat hij had*.

En dan hoor ik op de achtergrond de preek van vorige week zondagmorgen. Hebt u er ook al aan gedacht? *Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen*. Ook Abraham al. Want als Abraham in Egypte geweest is, zo hebben we vorige week gehoord, is ook de Heere Jezus Christus in Egypte geweest, toen Herodes met die moordplannen liep. Weet u het nog? En toen werd het voor de Borg, jawel, een land om te schuilen. Maar ook een land om te huilen. Want weet u nog waar we vorige week terechtgekomen zijn in de prediking over die woorden: *Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen*. Was het niet met de woorden uit het Openbaringenboek, waar de wereld wordt voorgesteld als een grote stad met de naam Egypte, *alwaar onze Heere gekruisigd is*?

Nee, deze wereld werd voor de Heere Jezus geen plaats om te kunnen schuilen, totaal niet. Maar deze wereld werd voor Christus een plaats waar Hij alleen maar kon huilen. Hij werd zeer bedroefd. Welke tranen hebben er niet gerold over de wangen van de Borg? Wat heeft Hij niet geweend in de hof van Gethsémané? Waarom? Waarom werd dit Egypte, alwaar Hij gekruisigd werd, nou een plaats voor Jezus Christus om te huilen? Weet u het? Hebt u het ontdekt in uw leven? Gods kinderen weten ervan. Christus moest hier in dit Egypte huilen vanwege mijn zonden die op Zijn schouders werden gelegd.

Maar schittert juist daarin niet Zijn onbezweken trouw en liefde voor Zijn kerk? Hij wilde afdalen in het Egypteland hier beneden om de dood in te gaan. Voor wie? Ja, voor zondaren, voor grote zondaren, voor goddelozen, voor vijanden. Maar hoe noemt Hij ze nou? Hoe noemt deze Bloedbruidegom nou die zondaren voor wie Hij gekruisigd is in het Egypteland hier beneden? O, toen Hij afdaalde in deze wereld, hoor ik Hem als het ware zeggen: *Ik ben in Mijn hof gekomen, o*

Mijn zuster, o Mijn bruid. Wat Sarai van Abram was, een zuster en zijn bruid, zijn vrouw, dat is nou de bruidskerk van Christus: *Mijn zuster, Mijn bruid*.

Zo kwam Hij in het slavenhuis van Egypte. En zo ging Hij door het rechthuis van Golgotha, hoorden we vorige week. En is Hij teruggekeerd in het Vaderhuis hierboven. En zo zal het ook de weg zijn van allen die horen bij het geestelijke zaad van vader Abram: uit het diensthuis der zonden, door het rechthuis van het offer van Christus, naar het Vaderhuis hierboven met zijn vele woningen. Wat een wonder! Dat is nou het werk van God alleen, van die trouwe Verbonds-Jehova, Wiens Naam is HEERE, met allemaal hoofdletters. Van Wie we zingen gaan: *Ik, Ik ben de HEERE, Ik ben uw God, Die heilig, ijverig voor Mijn eer, Die u door Mijn hand uit Egypteland leidde, vrij en veilig*.

Amen.